

BEVRAGING VAN DE VLAAMSE
BURGEMEESTERS OVER DE HER- EN
NEVENBESTEMMING VAN PAROCHIEKERKEN

EINDRAPPORT

Agentschap Binnenlands Bestuur

Agentschap Onroerend Erfgoed

19 april 2021

Inhoud

I.	INLEIDING	3
II.	EEN BLIJVENDE MAATSCHAPPELIJKE UITDAGING	4
III.	BOVENLOKALE BELEIDSINSTRUMENTEN.....	5
IV.	HET GEBOUW, HET GEMEENTEBESTUUR EN ANDERE BELANGHEBBENDEN.....	6
V.	BIJLAGEN	8
	Bijlage 1: De bevraging: vragen en antwoorden	8
	Bijlage 2: Representativiteit van de deelnemende gemeenten.....	21
	Bijlage 3: overzicht van de nieuwe bestemmingen van de voormalige parochiekerken.....	23

I. INLEIDING

Op vraag van en in samenspraak met de kabinetten van de Vlaamse ministers Bart Somers, bevoegd voor binnenlands bestuur, en Matthias Diependaele, bevoegd voor onroerend erfgoed, organiseerden de Vlaamse agentschappen Binnenlands Bestuur (ABB) en Onroerend Erfgoed een bevraging bij de 300 Vlaamse burgemeesters over het thema “her- en nevenbestemming van parochiekerken”. Met deze bevraging wil de Vlaamse overheid enkele inzichten verwerven over hoe de lokale besturen tegen dit thema aankijken. Zijn ze betrokken bij dit thema? Hoe ervaren zij enkele beleidsinstrumenten die de Vlaamse overheid de afgelopen 10 jaar uitwerkte, sinds de publicatie in november 2011 van de conceptnota over herbestemming van parochiekerken van toenmalig minister Geert Bourgeois? Welke zijn de eventuele moeilijkheden die de lokale besturen ondervinden bij hun pogingen tot effectieve realisatie van projecten van her- of nevenbestemming? En welke verwachtingen koesteren ze ten aanzien van de Vlaamse overheid voor de komende jaren?

ABB verstuurde de vragenlijst via email op dinsdag 9 maart 2021 naar de 300 Vlaamse burgemeesters. Een herinneringsmail naar de burgemeesters die nog niet hadden geantwoord is verstuurd op dinsdag 30 maart 2021. De bevraging is afgesloten op vrijdag 9 april 2021.

Alle vragen én de antwoorden zijn samengevat in bijlage 1 van dit rapport. Het gaat over 41 vragen waarvan de antwoorden kwantitatief zijn verwerkt in 41 tabellen.

116 burgemeesters (of hun afgevaardigden) vulden de vragenlijst in, hetgeen een responsgraad van 39% betekent. Enkel gemeenten die een concrete ervaring hadden met minstens één traject van her- of nevenbestemming van een parochiekerk, zijn uitgenodigd om bepaalde vragen beantwoorden. Dit is de reden waarom niet 116 maar 86 besturen de vragen/tabellen 11 tot 27 konden beantwoorden. De besturen die de bevraging invulden zijn geanalyseerd naar grootte (inwonertal), provincie en Belfius-cluster (zie bijlage 2). Hier zijn geen specifieke aandachtspunten te vermelden (bijvoorbeeld een oververtegenwoordiging van een welbepaalde categorie van gemeenten).

De vragenlijst bood de mogelijkheid om enkele antwoorden kwalitatief te duiden in een apart tekstvak. Dit gebeurde occasioneel. Dit globaal en publiek eindrapport gaat niet systematisch in op deze kwalitatieve antwoorden. Het aantal geschreven antwoorden was te beperkt en was niet van dien aard dat er meer of andere conclusies konden getrokken worden dan de conclusies die we in dit rapport vermelden, voortspuitend uit de antwoorden die wel kwantitatief geanalyseerd zijn.

II. EEN BLIJVENDE MAATSCHAPPELIJKE UITDAGING

116 lokale besturen hebben de bevraging ingevuld. Samen hebben deze gemeenten 693 rooms-katholieke parochiekerken op hun grondgebied (tabel 1).

Her- en nevenbestemming van parochiekerken is een maatschappelijk aandachtspunt en zal dit de komende jaren ongetwijfeld ook blijven. Dit blijkt zonder meer uit de volgende cijfers:

- Meer dan één vijfde van de gemeenten heeft de afgelopen 10 jaar minstens één voormalige parochiekerk herbestemd (27 gemeenten voor in totaal 46 kerken) of is overgegaan tot minstens één nevenbestemming (25 gemeenten voor in totaal 52 kerken) – zie tabel 2 tot 5. Een overzicht van de nieuwe bestemmingen van deze gebouwen is terug te vinden in bijlage 3.
- Meer dan de helft van de gemeenten (63 gemeenten of 54%) heeft momenteel een traject van her- of nevenbestemming van een parochiekerk lopen – zie tabel 8. Het betreft bijna evenveel projecten van her- als van nevenbestemming. Met ‘trajecten’ bedoelen we een systematisch onderzoek naar een mogelijke her- of nevenbestemming van een parochiekerk (publieksbevraging, haalbaarheidsonderzoek, ...).
- Op de vraag “voor hoeveel parochiekerken in uw gemeente u een toekomstige herbestemming binnen een periode van 10 jaar wenselijk ziet” (zie tabel 28) bekomen we de volgende resultaten:
  - o 30 gemeenten zien geen enkele herbestemming van een parochiekerk wenselijk (19 van hen hebben maximum 3 parochiekerken op hun grondgebied).
  - o Een ruime meerderheid van 81 gemeenten zien wel minstens één herbestemming wenselijk. Samen gaat het over 185 parochiekerken of 27% van het totale aantal parochiekerken op het grondgebied van alle 116 gemeenten (693 kerken).
- Op de vraag “voor hoeveel parochiekerken in uw gemeente u een toekomstige nevenbestemming binnen een periode van 10 jaar wenselijk ziet” (zie tabel 29) bekomen we de volgende resultaten:
  - o Een minderheid van 22 gemeenten ziet geen nevenbestemming wenselijk.
  - o 89 gemeenten acht dit wel wenselijk. Nevenbestemming zien ze wenselijk voor 249 parochiekerken (of 36% van het totale aantal parochiekerken op het grondgebied van alle 116 gemeenten).

Welke nieuwe functie moet de her- of nevenbestemde parochiekerk vervullen? De burgemeesters is gevraagd welke functies voor herbestemming wenselijk kunnen zijn, indien de mogelijkheid zich zou aandienen (tabellen 30 tot 36). Hier lijkt de voorkeur van de burgemeesters uit te gaan naar een verdere publieke, maatschappelijke functie van het gebouw, vooral als ontmoetingsplaats. Maar de helft van de burgemeesters heeft geen enkel bezwaar tegen een private, commerciële functie wanneer de mogelijkheid zich zou aandienen. Een kerkgebouw slopen ziet daarentegen slechts een minderheid van de burgemeesters als een optie.

Ontmoetingsfunctie	91%
Publieke functie	85%
Recreatieve functie	68%
Private herbestemming met niet-commerciële functie	54%
Private herbestemming met commerciële functie	47%
Woonfunctie	34%
Sloop	19%

III. BOVENLOKALE BELEIDSINSTRUMENTEN

In uitvoering van de conceptnota uit 2011 van voormalig minister Geert Bourgeois initieerde de Vlaamse overheid enkele beleidsinstrumenten ter stimulering van (de discussie over) een mogelijke her- of nevenbestemming van niet meer voor de eredienst benodigde parochiekerken. Het kerkenbeleidsplan en de haalbaarheidsstudies aangeboden door het “Projectbureau Herbestemming” zijn hierbij de belangrijkste voorbeelden.

- Het kerkenbeleidsplan in een instrument ingeschreven in de regelgeving Onroerend Erfgoed. Het is een schriftelijk document dat een langetermijnvisie moet voorstellen voor alle eredienstgebouwen op het grondgebied van een gemeente. Zowel de gemeenteraad als het representatief orgaan van de eredienst (het bisdom) moeten dit goedkeuren. Een premie voor een (beschermde) kerk vanuit het agentschap Onroerend Erfgoed is niet meer mogelijk zolang geen actueel kerkenbeleidsplan is opgemaakt en bezorgd.
- Het “Projectbureau Herbestemming” is een samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de Vlaamse bouwmeester en de VVSG. Het projectbureau wil een kader en een begeleiding bieden aan gemeente- en eredienstbesturen die een haalbaarheidsonderzoek wensen uit te voeren voor een eventuele her- of nevenbestemming van een parochiekerk.

Over de evaluatie van deze ingezette beleidsinstrumenten leert de bevraging het volgende:

- Hoewel de bevraging geen inzicht verschaft over de vraag of de lokale besturen de kerkenbeleidsplannen waardevol vinden, is toch een duidelijke meerderheid (63%) van de gemeenten van mening dat deze plannen positief bijdragen tot de (discussie over) her- of nevenbestemming van parochiekerken (tabel 11).
- Deze meerderheid is nog groter (68%) over de positieve bijdrage van de haalbaarheidsonderzoeken. Overigens past hier een nuance. De vraagstelling (“aangeboden door de Vlaamse overheid”) was blijkbaar onvoldoende duidelijk. Wanneer we enkel die gemeenten in aanmerking nemen die een haalbaarheidsonderzoek hebben doorlopen met het “Projectbureau Herbestemming” dan is een nog grotere meerderheid (81%) van mening dat deze positief bijdragen tot (de discussie over) her- of nevenbestemming van de parochiekerk (tabel 12 en 12bis).

- Dat bovenlokale regelgeving herbestemmingsprojecten bemoeilijkt wordt door 43% van de gemeenten beaamd (dus geen meerderheid). Dat erfgoedpremies een faciliterende factor zijn wordt dan weer door 46% beaamd (maar ook hier geen meerderheid) – zie tabel 13 en 14.

Projecten van her- of nevenbestemming van parochiekerken zijn in essentie een lokale aangelegenheid. De Vlaamse overheid kan een ondersteunend beleidsinstrumentarium inzetten. De burgemeesters is gevraagd welke ondersteuning van de Vlaamse overheid ze nuttig zouden vinden bij de realisatie van projecten van her- of nevenbestemming (zie tabellen 37 tot 42):

Ondersteuning van initiatieven van participatie en communicatie	44%
Externe begeleiding bij projectuitvoering	60%
Externe begeleiding bij visievorming en opmaak van beleidsplannen	62%
Financiële en ruimtelijke haalbaarheidsonderzoeken	74%
Subsidiëring (financiële ondersteuning bij uitvoering)	92%

Ook uit deze antwoorden blijkt dat, behalve uiteraard de strikt financiële ondersteuning, de (begeleiding bij of subsidiëring van) haalbaarheidsonderzoeken een gewild ondersteuningsinstrument is. Een ondersteuning bij initiatieven van participatie en communicatie kruisen de burgemeesters merkelijk minder aan.

IV. HET GEBOUW, HET GEMEENTEBESTUUR EN ANDERE BELANGHEBBENDEN

De effectieve realisatie van projecten van her- of nevenbestemming van parochiekerken is verre van makkelijk en vaak tijdrovend. Welke zijn veel voorkomende factoren die een her- of nevenbestemming bemoeilijken (en waar de Vlaamse overheid met haar ondersteunend instrumentarium zou kunnen op inzetten)?

De ligging van het gebouw, de onmiddellijke omgeving, de onduidelijkheid over de eigendomssituatie én enkele lopende contracten op het gebouw bemoeilijken in bepaalde gevallen herbestemmingsprojecten (tabel 17 tot 20), maar het is toch vooral de kostprijs (en dan vooral de verbouwingkosten) die in drie vierden van de gevallen zeer hoog/te hoog is (tabel 15). Maar ook op de vraag of het bestuur over voldoende financiële mogelijkheden beschikt voor de *exploitatie* van het gebouw antwoorden 62% van de burgemeesters negatief (tabel 22).

Opvallend is dat een ruime helft van de gemeenten (59%) het oneens is met de stelling dat ze over voldoende capaciteit beschikken om trajecten van her- of nevenbestemming op te zetten (tabel 21). Dit refereert naar het debat over de bestuurskracht van de lokale besturen.

Uit de antwoorden op de stellingen met betrekking tot het draagvlak voor herbestemmingsprojecten blijkt dat in meerdere gevallen de gemeentebesturen toch wel moeilijkheden ervaarden met bepaalde belanghebbenden (zie tabellen 23 tot 27).

- In 4 op 10 van de trajecten van een (eventuele) herbestemming stoten de burgemeesters op weinig bereidheid van de bisschoppelijke overheden, die verantwoordelijk zijn voor het eredienstgebeuren in hun bisdom en uiteindelijk de beslissende instantie zijn om een kerk aan de eredienst te onttrekken, tot 'des-affectatie' van de kerk.
- Eveneens in 4 op 10 van de gevallen van (eventuele) nevenbestemming ervaart het gemeentebestuur moeilijkheden met de kerkelijke overheden over de 'co-habitatie' tussen het eredienstenluik van het kerkgebouw en de nevenfunctie.
- De burgers lijken in de meerderheid van de gevallen gunstig te staan tegenover her- of nevenbestemming, of minstens niet belemmerend. In slechts 24% van de gevallen zijn de burgemeesters het eens met de stelling dat 'een gebrek aan draagvlak bij de burgers verhinderend werkt voor her- of nevenbestemming'. Maar in iets meer dan de helft van de gevallen zijn ze hier hiermee niet eens.

V. BIJLAGEN

Bijlage 1: De bevraging: vragen en antwoorden

Algemene achtergrondinformatie

Tabel 1

Hoeveel parochiekerken (PK) zijn er vandaag in uw gemeente?

# PK in de gemeente	# gemeenten	# kerken
1	7	7
2	10	20
3	9	27
4	21	84
5	29	145
6	9	54
7	4	28
8	10	80
9	2	18
10	3	30
11	4	44
13	2	26
17	1	17
18	1	18
19	1	19
20	1	20
21	1	21
35	1	35
Eindtotaal	116	693

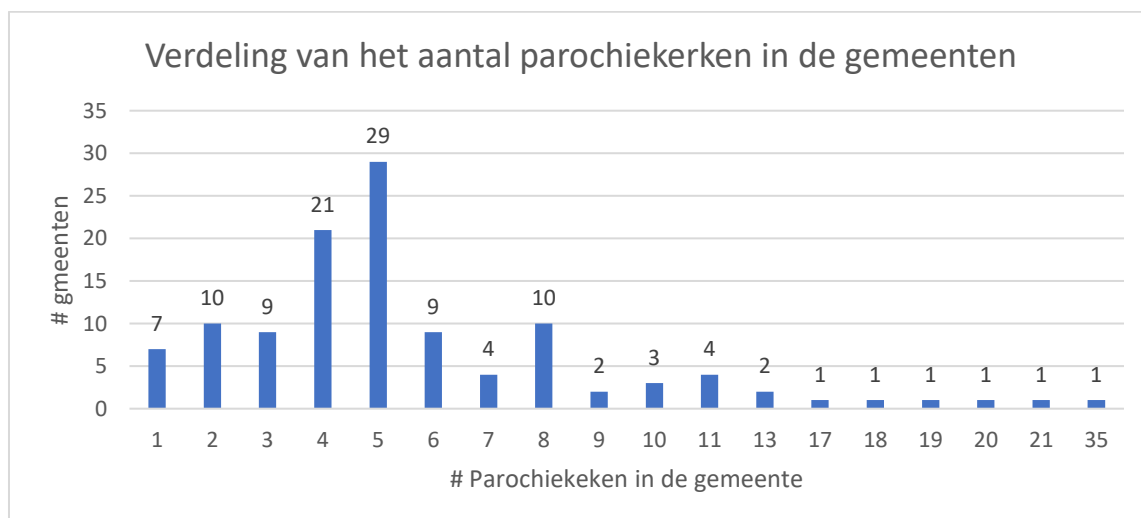

Figure 1

Tabel 2

Heeft uw gemeente voormalige rooms-katholieke parochiekerken die de afgelopen 10 jaar een volledig nieuwe functie hebben gekregen (= herbestemming)?

Antwoord	# gemeenten	Percent
ja	27	23%
nee	89	77%
totaal	116	100%

Tabel 3

Over hoeveel kerken gaat het?

Aantal	46
--------	----

Tabel 4

Heeft uw gemeente rooms-katholieke parochiekerken die vandaag, naast de eredienstfunctie, nog één of meer andere vaste gebruikers kennen die het gebouw deels een andere functie geven?

Antwoord	# gemeenten	Percent
ja	25	22%
nee	91	78%
totaal	116	100%

Tabel 5

Over hoeveel kerken gaat het?

Aantal	52
--------	----

Tabel 6

Heeft uw gemeente in het verleden trajecten opgestart tot her- of nevenbestemming van rooms-katholieke parochiekerken die zijn geëindigd zonder effectieve her- of nevenbestemming?

Antwoord	# gemeenten	Percent
ja	30	26%
nee	86	74%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 7

Type(n) traject(en) die in het verleden opgestart is (zijn) geweest van rooms-katholieke parochiekerken die zijn geëindigd zonder effectieve her- of nevenbestemming

Antwoord	# gemeenten	Percent
Herbestemmingstrajecten	13	43%
Nevenbestemmingstrajecten	17	57%
Totaal	30	100%

Tabel 8

Heeft uw gemeente momenteel trajecten lopen tot her- of nevenbestemming van rooms-katholieke parochiekerken?

Antwoord	# gemeenten	Percent
ja	63	54%
nee	53	46%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 9

Welk type traject heeft uw gemeente momenteel lopen van rooms-katholieke parochiekerken?

Antwoord	# gemeenten	Percent
Herbestemmingstrajecten	39	43%
Nevenbestemmingstrajecten	24	57%
Totaal	63	100%

Tabel 10

Hoeveel typen trajecten van rooms-katholieke parochiekerken lopen er momenteel?

Antwoord	# trajecten	Percent
Herbestemmingstrajecten	71	47%
Nevenbestemmingstrajecten	81	53%
Totaal	152	100%

Stellingen

Stelling 1 t.e.m. 4 -- bovenlokale beleidsinstrumenten

Tabel 11

Stelling 1:

Het kerkenbeleidsplan droeg/draagt in onze gemeente positief bij aan de her- of nevenbestemming van parochiekerken.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	2	2%
Eerder oneens	13	16%
Soms	15	18%
Eerder eens	34	41%
Helemaal eens	18	22%
Totaal	82	100%
NVT	4	5%

Tabel 12

Stelling 2:

De haalbaarheidsstudie aangeboden door de Vlaamse overheid droeg/draagt positief bij aan de her- of nevenbestemming van parochiekerken in onze gemeente.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	2	3%
Eerder oneens	8	13%
Soms	10	16%
Eerder eens	31	49%
Helemaal eens	12	19%
Totaal	63	100%
NVT	23	27%

Tabel 13 bis

De haalbaarheidsstudie aangeboden door de Vlaamse overheid droeg/draagt positief bij aan de her- of nevenbestemming van parochiekerken in onze gemeente (haalbaarheidsstudie van het "Projectbureau Herbestemming").

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	1	3%
Eerder oneens	2	5%
Soms	3	8%
Eerder eens	19	51%
Helemaal eens	11	30%
(leeg)	1	3%
Totaal	37	100%
Niet van toepassing	0	

Tabel 14

Stelling 3:
Bovenlokale regelgeving bemoeilijkt(e) het traject tot her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	4	5%
Eerder oneens	21	27%
Soms	19	25%
Eerder eens	19	25%
Helemaal eens	14	18%
Totaal	77	100%
NVT	9	10%

Tabel 15

Stelling 4:
Het bestaan van erfgoedpremies was/is een faciliterende factor.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	5	7%
Eerder oneens	11	16%
Soms	21	30%
Eerder eens	22	32%
Helemaal eens	10	14%
Totaal	69	100%
NVT	17	20%

Stelling 5 t.e.m. 10 -- kenmerken gebouw

Tabel 16

Stelling 5:
De (verbouwings)kost voor her- of nevenbestemming was/is te hoog.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	1	1%
Eerder oneens	7	10%
Soms	8	12%
Eerder eens	24	35%
Helemaal eens	29	42%
Totaal	69	100%
NVT	17	20%

Tabel 17

Stelling 6:

De verwervingskost van het gebouw was/is te hoog.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	6	14%
Eerder oneens	8	19%
Soms	6	14%
Eerder eens	15	36%
Helemaal eens	7	17%
Totaal	42	100%

NVT	44	51%
-----	----	-----

Tabel 18

Stelling 7:

De eigendomssituatie van de parochiekerken in onze gemeente was/is onduidelijk.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	30	41%
Eerder oneens	12	16%
Soms	15	21%
Eerder eens	9	12%
Helemaal eens	7	10%
Totaal	73	100%

NVT	13	15%
-----	----	-----

Tabel 19

Stelling 8:

De ligging van het gebouw werkt(e) verhinderend (bv. mobiliteitsaspecten) voor de her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	18	25%
Eerder oneens	19	27%
Soms	22	31%
Eerder eens	10	14%
Helemaal eens	2	3%
Totaal	71	100%

NVT	15	17%
-----	----	-----

Tabel 20

Stelling 9:

De omgeving van het gebouw (bv. aanwezigheid van een begraafplaats) werkt(e) verhinderend voor de her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	20	28%
Eerder oneens	17	24%
Soms	15	21%
Eerder eens	11	15%
Helemaal eens	8	11%
Totaal	71	100%

NVT	15	17%
-----	----	-----

Tabel 21

Stelling 10:

Lopende contracten (bv. inzake GSM-masten) of erfdienstbaarheden werk(t)en verhinderend.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	21	34%
Eerder oneens	27	44%
Soms	12	20%
Eerder eens	0	0%
Helemaal eens	1	2%
Totaal	61	100%

NVT	25	29%
-----	----	-----

Stelling 11 t.e.m. 12 – capaciteiten lokale besturen

Tabel 22

Stelling 11:

We beschikken als lokaal bestuur over voldoende capaciteit om trajecten van her- en/of nevenbestemming op te zetten.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	15	17%
Eerder oneens	36	42%
Soms	12	14%
Eerder eens	18	21%
Helemaal eens	5	6%
Totaal	86	100%

NVT	0	0%
-----	---	----

Tabel 23

Stelling 12:

Er waren voldoende financiële mogelijkheden voor exploitatie van het gebouw door het lokale bestuur.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	27	33%
Eerder oneens	24	29%
Soms	10	12%
Eerder eens	19	23%
Helemaal eens	3	4%
Totaal	83	100%

NVT	3	3%
-----	---	----

Stelling 13 t.e.m. 17 – draagvlak

Tabel 24

Stelling 13:

Er was/is bereidheid tot desaffectatie van de parochiekerk.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	16	22%
Eerder oneens	15	21%
Soms	19	26%
Eerder eens	16	22%
Helemaal eens	6	8%
Totaal	72	100%

NVT	14	16%
-----	----	-----

Tabel 25

Stelling 14:

Bij nevenbestemming ondervonden/ondervinden we problemen van cohabitatie.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	2	3%
Eerder oneens	17	28%
Soms	19	31%
Eerder eens	17	28%
Helemaal eens	6	10%
Totaal	61	100%

NVT	25	29%
-----	----	-----

Tabel 26

Stelling 15:

Er was/is een akkoord over de toekomstige functie van de her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	7	9%
Eerder oneens	11	14%
Soms	19	25%
Eerder eens	35	46%
Helemaal eens	4	5%
Totaal	76	100%
NVT	10	12%

Tabel 27

Stelling 16:

Een gebrek aan draagvlak bij burgers werkt(e) verhinderend voor de her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	9	13%
Eerder oneens	27	38%
Soms	18	25%
Eerder eens	13	18%
Helemaal eens	4	6%
Totaal	71	100%
NVT	15	17%

Tabel 28

Stelling 17:

Een gebrek aan lokaal politiek draagvlak werkt(e) verhinderend voor de her- of nevenbestemming.

Antwoord	# gemeenten	Percent
Helemaal oneens	22	30%
Eerder oneens	29	39%
Soms	16	22%
Eerder eens	6	8%
Helemaal eens	1	1%
Totaal	74	100%
NVT	12	14%

Schatting van het aantal trajecten volgens de gemeenten binnen een periode van vandaag (april 2021) en 10 jaar

Tabel 29

Voor hoeveel van de parochiekerken in uw gemeente ziet u een toekomstige herbestemming binnen een periode van tien jaar wenselijk?

# PK	# gemeenten	# herbestemmingstrajecten
0	30	0
1	26	26
2	32	64
3	11	33
4	5	20
5	4	20
6	1	6
8	2	16
TOTAAL	111	185

NVT	5
-----	---

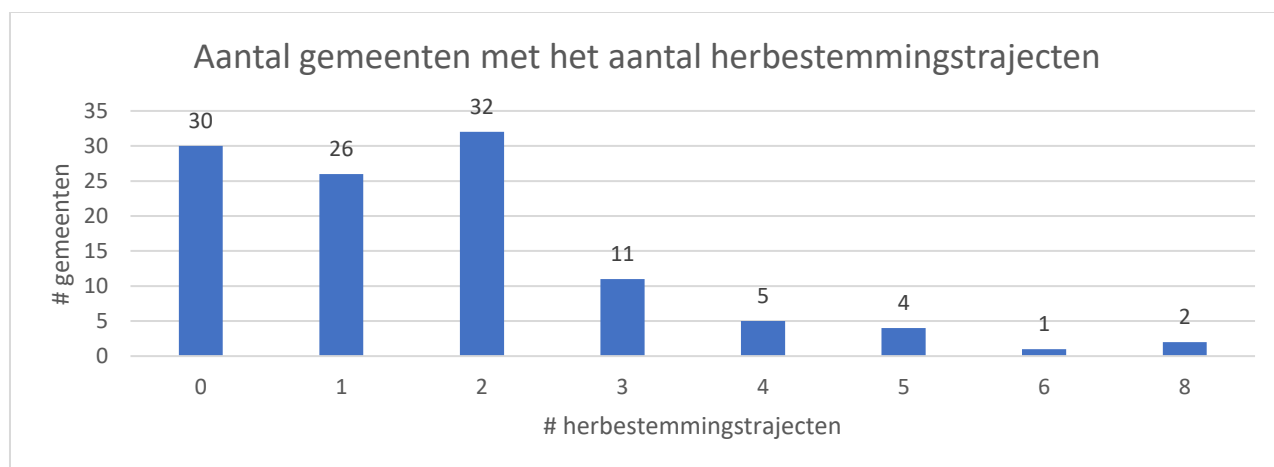

Figure 2

Tabel 30

Voor hoeveel van de parochiekerken in uw gemeente ziet u een toekomstige nevenbestemming binnen een periode van tien jaar wenselijk?

# PK	# gemeenten	# nevenbestemmingstrajecten
0	22	0
1	24	24
2	28	56
3	16	48
4	10	40
5	4	20

6	3	18
8	2	16
10	1	10
17	1	17
TOTAAL	111	249

NVT	5
-----	---

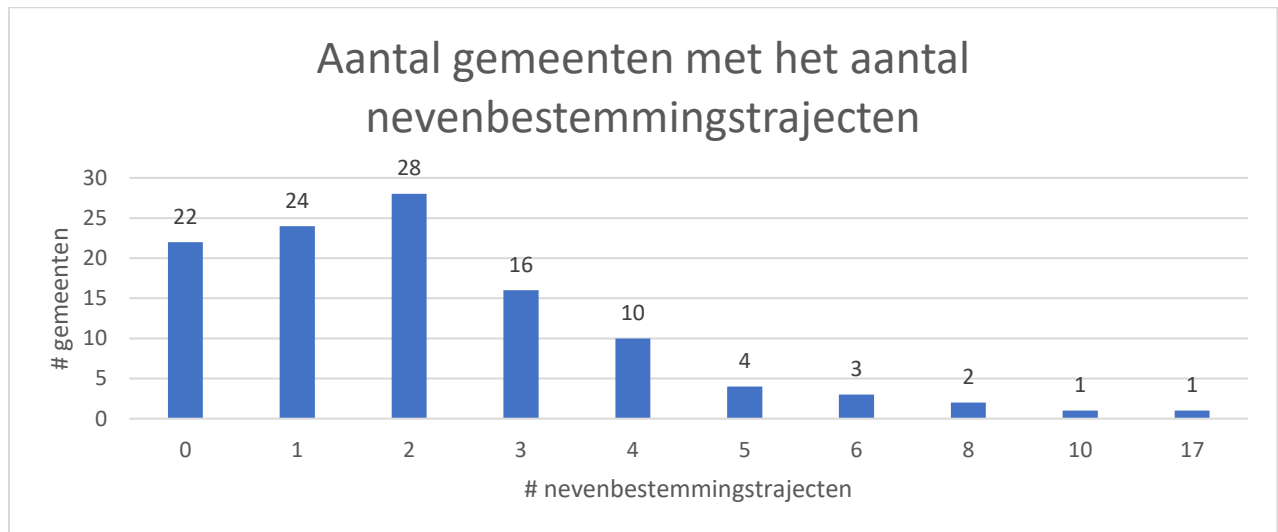

Figure 3

Zijn de volgende functies voor de herbestemming van een parochiekerk in uw gemeente, indien de mogelijkheid zich zou aandienen, wenselijk of niet?

Tabel 31

Publieke herbestemmings-functie

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	99	85%
nee	17	15%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 32

Private herbestemmings-functie met commerciële bestemming

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	54	47%
nee	62	53%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 33

Private herbestemmings-functie met niet-commerciële bestemming

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	63	54%
nee	53	46%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 34

Ontmoetingsplaats

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	105	91%
nee	11	9%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 35

Woonfunctie

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	40	34%
nee	76	66%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 36

Recreatieve functie

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	79	68%
nee	37	32%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 37

Sloop

Antwoord	# gemeenten	percent
ja	22	19%
nee	94	81%
Eindtotaal	116	100%

Welk van de onderstaande ondersteuningsvormen acht u nuttig om trajecten tot her- of nevenbestemming in de toekomst te realiseren?

Tabel 38

Externe begeleiding bij visievorming en opmaak beleidsplannen

Antwoord	# gemeenten	percent
NUTTIG	72	62%
LEEG	44	38%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 39

Ondersteuning voor initiatieven van participatie en communicatie

Antwoord	# gemeenten	percent
NUTTIG	51	44%
LEEG	65	56%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 40

Financiële en ruimtelijke haalbaarheidsonderzoeken

Antwoord	# gemeenten	percent
NUTTIG	86	74%
LEEG	30	26%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 41

Subsidiëring (financiële ondersteuning bij uitvoering)

Antwoord	# gemeenten	percent
NUTTIG	107	92%
LEEG	9	8%
Eindtotaal	116	100%

Tabel 42

Externe begeleiding bij projectuitvoering

Antwoord	# gemeenten	percent
NUTTIG	70	60%
LEEG	46	40%
Eindtotaal	116	100%

Bijlage 2: Representativiteit van de deelnemende gemeenten

Verdeling van de antwoordende gemeenten naar provincie

Provincie	antwoord		Total
	0	1	
P.Antwerpen	41 59.42	28 40.58	69 100.00
P.Limburg	23 54.76	19 45.24	42 100.00
P.Oost-Vlaanderen	41 68.33	19 31.67	60 100.00
P.Vlaams-Brabant	46 69.23	20 30.77	66 100.00
P.West-Vlaanderen	34 53.13	30 46.88	64 100.00
Total	184 61.33	116 38.67	300 100.00

Pearson chi2(4) = 5.6386 Pr = 0.228

Verdeling van de antwoordende gemeenten naar grootte (inwonersaantal)

- 1: minder dan 10.000 inwoners
- 2: van 10.000 tot 20.000 inwoners
- 3: van 20.000 tot 30.000 inwoners
- 4: van 30.000 tot 40.000 inwoners
- 5: meer dan 40.000 inwoners

inv	antwoord		Total
	0	1	
1	46 66.67	23 33.33	69 100.00
2	77 59.23	53 40.77	130 100.00
3	28 54.90	23 45.10	51 100.00
4	19 70.37	8 29.63	27 100.00
5	14 60.87	9 39.13	23 100.00
Total	184 61.33	116 38.67	300 100.00

Pearson chi2(4) = 2.8913 Pr = 0.576

Verdeling van de antwoordende gemeenten naar hun Belfius-cluster

hoofdcluster	antwoord		Total
	0	1	
Gemeenten met conce...	48 64.86	26 35.14	74 100.00
Grote en regionale ..	6 46.15	7 53.85	13 100.00
Kustgemeenten	4 50.00	4 50.00	8 100.00
Landelijke gemeenten	37 57.81	27 42.19	64 100.00
Verstedelijkte geme...	16 64.00	9 36.00	25 100.00
Woongemeenten	73 62.93	43 37.07	116 100.00
Total	184 61.33	116 38.67	300 100.00

Pearson chi2(5) = 2.6199 Pr = 0.758

Bijlage 3: overzicht van de nieuwe bestemmingen van de voormalige parochiekerken

In de begraafing hebben 27 gemeenten aangegeven dat ze in de afgelopen 10 jaar minstens één (voormalige) parochiekerk volledig hebben herbestemd. In een vrij tekstvak kon men aangeven welke de nieuwe bestemmingen waren. Hierbij het overzicht:

Ontmoetingsplek ; Sociale ontmoetingsplek ; ruimte voor buurtwerking ; gemeenschapshuis ; woon- en zorgcentrum ; socio-cultureel

Onderwijs ; school ; school en meer bepaald turnfaciliteiten ; katholiek onderwijs ; circusschool ; afgebroken met het oog op een nieuwe school ; school ; BKO ; turnzaal ; multifunctionele zaal voor school ;

Polyvalente culturele ruimte ; evenementenzaal ; tentoonstellingsruime; parochiezaalactiviteiten ; toneelzaal ; cultuurhuis ; tentoonstelling

Verdeelpunt voedselpakketten aan sociaal zwakkeren ; sociale invulling met armoede-verenigingen ;

Verkocht en nu brouwerij ; verkocht en nu tentoonstellingsruimte voor old-timers ; verkocht en nu studiebureau ; kantoorruimte softwarebedrijf ; toonzaal vintagemeubelen ;

Religieus depot ; Anglicaanse kerk ;

Urnenbegraafplaats ; binnen-begraafplaats ;

Nog onbepaald ; nog onbepaald ; nog onbepaald ; nog in onderzoek.

Afgebroken